

Ενότητα 8

Χριστούγεννα

Κάλαντα των Χριστουγέννων

Καλήν εσπέραν, άρχοντες, κι αν είν' ο ορισμός σας,
Χριστού τη θεία γέννηση να πω στ' αρχοντικό σας.
Χριστός γεννάται σήμερα εν Βηθλεέμ τη πόλει,
οι ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η φύσις όλη.
Κόλλιαντα*, μέλλιαντα*, τρεις χιλιάδες πρόβατα
και πεντακόσια γίδια, κι ο πιστικός* που τα 'βοσκει άγιος και παλικάρι.
Τα μέτραγε, τα σιούραγε*, του λείπουν πεντακόσια.
Κόλλιαντα, μπάμπω*, κόλλιαντα του πιστικού κουλλούρα
κι εμένα κολλιαντίνα* να βόσκω τα κατσίκια
στον Λάζαρου το λόγκο στο μέγα το χωράφι και στο μικρό τ' αμπέλι.
Κόλλιαντα γυρεύουμε κι αν μας δίνουν παίρνουμε
κι αν μας δείρουν φέ'ομε!...

παραδοσιακά κάλαντα

- * κόλλιαντα: κάλαντα
- * μέλλιαντα: γλυκίσματα των Χριστουγέννων
- * πιστικός: βοσκός
- * σιούραγε: έβαζε στη σειρά παίζοντας σουραούλι (φλογέρα)
- * μπάμπω: γριά, γιαγιά
- * κολλιαντίνα: το κέρασμα που δίνουν στα παιδιά για τα κάλαντα

1. Αυτά που μόλις διαβάσατε είναι τα κάλαντα που τραγουδούν την ημέρα των Χριστουγέννων σε κάποιες περιοχές της Ηπείρου.

Τα κάλαντα από την Ήπειρο μοιάζουν με τα κάλαντα που εσείς γνωρίζετε; Μπορείτε να κάνετε μια μικρή έρευνα και να βρείτε κάλαντα και από άλλους τόπους της Ελλάδας.

Τα Χριστούγεννα του υπολογιστή

Το λογιστικό κέντρο ήταν άδειο και βουβό. Οι μηχανές σταμάτησαν γι' απόψε. Ο υπολογιστής ASTRA 5603 αισθανόταν πολύ κουρασμένος. Μήνες τώρα δεν είχε σταματήσει να δουλεύει. Οι υπάλληλοι τον τροφοδοτούσαν με προγράμματα κι εκείνος σκοτωνόταν να τα βγάλει πέρα.

Επιτέλους ήρθαν τα Χριστούγεννα. Για λίγες μέρες ήθελε κι εκείνος να ηρεμήσει, να ξεκουράσει την καλωδιακή καρδιά του. Τώρα που σταμάτησαν να δουλεύουν τα κουμπιά και τα πλήκτρα του, αχ, ένιωθε μια χαλάρωση σ' όλο του το ...κορμί.

Η κυρία Ασημίνα, η καθαρίστρια, μπήκε μέσα κρατώντας με το ένα χέρι τον κουβά και τη σκούπα και με το άλλο το αγοράκι της.

- Κάθισε κάπου, Χαράλαμπε, αηλιά ήσυχα, έτσι; Μην αγγίζεις τους υπολογιστές και κάνεις καμιά ζημιά, καήκαμε. Ναι, καλό μου; Εγώ θα τελειώσω τη δουλειά μου και θα πάμε σπίτι.

Το παιδί θαύμαζε τα μηχανήματα και τους προσωπικούς υπολογιστές πάνω στα γραφεία των υπαλλήλων. Η αίθουσα ήταν ψυχρή και η παρουσία τους έδινε την εντύπωση ενός εξωγήινου τοπίου... Μόνο ένα δεντράκι χριστουγεννιάτικο αναβόσβηνε τα φώτα του και θύμιζε σ' εκείνη την παγερή αίθουσα τη μεγάλη γιορτή. Ο Χαραλάμπος έτρεχε από το ένα μηχανήμα στο άλλο.

- Τι κάνει αυτός; Τι κάνει εκείνος; ρωτούσε τη μητέρα του, ηες και ήταν ειδική να του απαντήσει.

- Να σου πω την αλήθεια, δεν ξέρω, κούνησε εκείνη το κεφάλι της. Αυτόν εδώ τον έχω ακούσει να κάνει γκρρρ, γκρ, κρι, γκρ, κρακ. Αυτός εδώ κάνει σαν να τον πνίγουν. Αυτός με τα κόκκινα φωτάκια είναι ο πιο ασταίος. Αναβοσβήνει και ξεφυσάει σαν ατμομηχανή. Φσσ, σσσο, φς, έκανε η μαμά κωμικά.

- Να τον χαϊδέσω λιγάκι; Τι θα πάθει; ρώτησε το παιδί και με τα χεράκια του ακούμπησε τον ASTRA 5603. Τρυφερά...

Ο κομπιούτερ ρίγησε. Πρώτη φορά τον άγγιζαν με τόση τρυφερότητα. Κανείς δεν του έδειχνε τέτοιο ενδιαφέρον. Όλοι στέκονταν μπροστά του αδιάφοροι, τον μπουκωναν με τρυπητά καρτελάκια και δισκέτες και τον υποχρέωναν να γράφει κατεβατά, να τυπώνει νούμερα, να κάνει προσθέσεις. Μόνο να κάνει τούμπες δεν τον υποχρέωναν.

- Εσύ μ' αρέσεις πολύ, του ψιθύρισε. Έχεις γυαλιστερά κουμπιά και ένα κόκκινο φως στο κούτελο.

- Έχω πολλή προσόντα. Αυτό είναι αλήθεια, συμφώνησε ο ASTRA 5603. Μα φυσικά το παιδί δεν μπόρεσε να τον ακούσει.

- Κι έχεις κι ένα ύφος! συνέχισε ο Χαραλάμπος. Σαν πολύ κουρασμένος μου φαίνεσαι!

Τα καηώδια τρεμόπαιζαν στην καρδιά του υπολογιστή και ήταν έτοιμα να σπάσουν από συγκίνηση. Ήθελε να πει στο παιδί ότι, ναι, ήταν πολύ κουρασμένος και ότι βαρέθηκε να κάνει εκατομμύρια προσθέσεις στο λεπτό, ότι βαρέθηκε να τακτοποιεί στη μνήμη του όλα όσα του αποθήκευσαν οι άνθρωποι.

Ο Χαραλάμης κάθισε στην καρέκλα του Ντίνου, του χειριστή, και έβγαλε από την τσέπη του ένα πακετάκι από ασημόχαρτο.

– Θες λίγο σκαητσούνι; πρότεινε στον ASTRA 5603. Η μαμά μου το έφτιαξε. Έκοψε ένα κομματάκι σκαητσούνι και το έδωσε στον υπολογιστή, προσέχοντας να μην τον δει η μαμά του. Φάε, επέμενε το παιδί. Είναι ωραίο, και ας είναι νηστίσιμο. Τώρα δεν έχω τίποτ' άλλο να σου δώσω. Νηστεύουμε. Κατάλαβες; Το βράδυ, μετά την εκκλησία θα φάμε ποηλιές λιχουδιές. Αχ, μωρέ, να μην έχεις πόδια να σε πάρω και εσένα μαζί μου να ψάλουμε μαζί!

Αφού έφαγε το σκαητσούνι του ο Χαραλάμης κι αφού... ζαχάρωσε τον κομπιούτερ, πήρε ένα άσπρο χαρτί από το διπλανό γραφείο και ζωγράφησε μια εκκλησία, ένα ψηλό καμπαναριό, μια φάτνη, πρόβατα και βόδια. Ζωγράφησε ένα αστέρι, μια Παναγιά με μαντίλα να κρατάει στην αγκαλιά της το μωρό. Έκανε κι άλλες ζωγραφιές με χριστουγεννιάτικα δέντρα και αγγελιάκια και τις έριξε στην ειδική θήκη για τις δισκέτες.

– Να τα φυλάξεις τα σχέδιά μου, τον παρακάλεσε. Ακούς; Εγώ για σένα τα σχεδίασα.

Ο υπολογιστής χαμογέλασε και με τα κουμπιά του και με τα φωτάκια του. Εδώ είχε κλείσει στη μνήμη του ένα πλήθος πληροφορίες που δεν τον ενδιέφεραν και τις χριστουγεννιάτικες ζωγραφιές του παιδιού δε θα κρατούσε; Τρεις ώρες πέρασαν με τη συντροφιά του Χαραλάμνη.

Όταν έφυγαν, έκλεισαν καλά καλά την πόρτα και το κέντρο έμεινε και πάλη βουβό. Μόνο το χριστουγεννιάτικο δεντράκι συνέχισε ν' αναβοσβήνει τα φωτάκια του. Η καρδιά όμως του ASTRA 5603 είχε πάθει μεγάλη ζημιά. Τα πάντα είχαν σπάσει μέσα του κι έγιναν μια μαλακιά μάζα. Κι ύστερα... Ε, ύστερα άρχισε να δουλεύει μόνος του, για το κέφι του. Δεν έκανε θόρυβο, ούτε φσς, ούτε ήχους ηλεκτρονικούς, γκρ, γρ, γρρρ, αλλιά έβγαζε από μέσα του κάτι σαν μουσική, μια μουσική που έμοιαζε με χριστουγεννιάτικο τραγούδι. Ένα αστέρι που ξενυχτούσε έξω από το παράθυρο του λογιστικού κέντρου τον είδε να φεγγοβολάει και να δείχνει στην οθόνη του ένα ανθρώπινο πρόσωπο, τρυφερό και βασανισμένο.

Όταν οι υπάλληλοι, μετά τις γιορτές, ξαναγύρισαν στο γραφείο, μπροστά στον ASTRA 5603 ήταν τυπωμένο ένα βουναλάκι με παιδικά σχέδια. Μια φάτνη, μια Παναγιά με τη μαντίλα και τον Χριστό, πρόβατα και βόδια και ένα σωρό αστέρια. Ο Ντίνος, ο χειριστής, νόμισε ότι του έκαναν φάρσα.

– Βρε παιδιά, τι γίνεται εδώ; Ο κομπιούτερ μου τύπωσε μια φάτνη. Πλάκα μου κάνετε; Πάω να τον αγγίξω και κολλήσω. Είναι πασπαλισμένος με ζάχαρη, σαν να έτρωγε σκαητσούνι! Βρε, περίεργα πράγματα που συμβαίνουν!

Επειδή ο Ντίνος ήταν πάντα πρόσχαρος και γελαστός, οι συνάδελφοί του νόμισαν ότι αστειευόταν, όπως συνήθως. Χαμογέλασαν μ' αυτά που έλεγε και συνέχισαν τη δουλειά τους.

1. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α. Τι έκανε την καρδιά του υπολογιστή να ραγίσει; Τι του συνέβη για πρώτη φορά;
- β. Με ποιους τρόπους κατάφερε ο Χαραλάμπης να συγκινήσει τον υπολογιστή;
- γ. Ο Ντίνος και ο Χαραλάμπης δεν αντιμετωπίζουν τον υπολογιστή με τον ίδιο τρόπο. Υπάρχει μια διαφορά. Ποια είναι αυτή;

2. Ο Χαραλάμπης με τις χριστουγεννιάτικες κάρτες-ζωγραφιές του κατάφερε να «δώσει» καρδιά στον υπολογιστή. Άλλωστε, τα Χριστούγεννα συνηθίζουμε να ανταλλάσσουμε κάρτες με ευχές για να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας.

Μπορείτε και εσείς να φτιάξετε τις δικές σας κάρτες και να τις στείлите σε αγαπημένα σας πρόσωπα, π.χ. στον δάσκαλο ή στη δασκάλα σας, στον παππού ή στη γιαγιά σας, στον φίλο ή στη φίλη σας. Δεν ξεχνάμε ότι αληθινώς γράφουμε στον δάσκαλο ή στη δασκάλα μας (είμαστε πιο τυπικοί και έχουμε πιο επίσημο ύφος), αληθινώς στον παππού ή στη γιαγιά μας (είμαστε πιο φιλικοί, δείχνοντας όμως τον σεβασμό μας) και αληθινώς στον φίλο ή στη φίλη μας (έχουμε φιλικό και απλό ύφος).

Εμείς σας δίνουμε μερικούς τρόπους για να αρχίσετε και για να τελειώσετε την κάρτα σας. Εσείς διαλέξτε ποιος είναι ο πιο σωστός για την κάθε περίπτωση!

- Σεβαστέ/ή μου...
- Φίλε/η μου...
- Αγαπημένε/η μου...
- Αξιότιμε/η...
- Καλέ/ή μου...
- Κύριε/α...

- Με σεβασμό...
- Σε φιλώ...
- Με τιμή...
- Σας φιλώ...
- Με εκτίμηση...

Το φηουρί του φτωχού

Το πρώτο φηουρί της βασιλόπιτας που μου έπεσε βγήκε μοιρασμένο. Ήταν αληθινό φηουρί, γιατί ο πατέρας μου τον καιρό εκείνο συνήθιζε να βάζει στη βασιλόπιτα του σπιτιού μας μια χρυσή αγγλική λίρα.

Πώς έρχονται τα πράματα καμιά φορά!

Ο πατέρας μου, όρθιος μπροστά στο αγιοβασιλιάτικο τραπέζι, έκοβε την πίτα, ονοματίζοντας κάθε κομμάτι ξεχωριστά, πριν κατεβάσει το μεγάλο μαχαίρι του ψωμιού. Αφού έκοψε το κομμάτι του σπιτιού, των αγίων, το δικό του και της μητέρας μου, πριν αρχίσει τα κομμάτια των παιδιών σταμάτησε, σαν να θυμήθηκε κάτι.

– Ξεχάσαμε, είπε, το κομμάτι του φτωχού. Αυτό έπρεπε να 'ρθει ύστερ' από τους αγίους. Ας είναι όμως. Θα το κόψω τώρα κι ύστερα θ' αρχίσω τα κομμάτια των παιδιών. Πρώτα ο φτωχός.

Κατέβασε το μαχαίρι και είπε:

– Του φτωχού.

Έπειτα θα ερχόταν το δικό μου κομμάτι, που ήμουν ο μεγαλύτερος από τα παιδιά.

Καθώς τραβούσε όμως το κομμάτι του φτωχού, το χρυσό φηουρί κύλησε στο τραπέζο-μάντιλο. Το κόψιμο της πίτας σταμάτησε. Κοιτάζαμε ο ένας τον άλλο κι ο πατέρας όθλους μας.

– Ποιανού είναι τώρα το φηουρί; είπε η μητέρα μου. Του φτωχού ή του Πέτρου; Εγώ ήλω πως είναι του Πέτρου.

Η καημένη η μητέρα! Το είχε καημό να πέσει σ' εμένα.

– Ούτε του φτωχού είναι, είπε ο πατέρας μου, ούτε του Πέτρου. Το σωστό σωστό. Το φηουρί μοιράστηκε. Ήταν ανάμεσα στα δυο κομμάτια. Καθώς τα χώρισα με το μαχαίρι, έπεσε κάτω. Το μισό λοιπόν είναι του φτωχού, το μισό του Πέτρου.

– Και τι θα γίνει τώρα; ρώτησε στενοχωρημένη η μητέρα μου.

Τι θα γίνει; συλλογιζόμαστε κι εμείς.

– Μην πονοκεφαλιάζετε, είπε ο πατέρας. Άνοιξε το πορτοφολάκι του, έβγαλε από μέσα δυο μισές χρυσές λίρες και τις ακούμπησε στο τραπέζι. Να τι θα γίνει. Αυτή φυλιάξε τη, να τη δώσετε στον πρώτο ζητιάνο που θα χτυπήσει την πόρτα μας. Είναι η τύχη του. Η άλλη μισή είναι του Πέτρου.

Και μου την έδωσε.

– Καλορίζικη! Και του χρόνου παιδί μου! Είσαι ευχαριστημένος;

Ήμουν και με το παραπάνω.

– Θα του τη δώσω εγώ με το χέρι μου, είπα.

Γελούσαμε όλοι με την παράξενη τύχη μου. Τ' άλλα παιδιά με πείραζαν: «Ο σύντροφος του φτωχού». Μονάχα ο πατέρας μου δε γελούσε. Εκείνος με τράβηξε κοντά του, με φίλησε και μου είπε:

– Μπράβο σου! Είσαι καλό παιδί.

Το άλλο πρωί, μόλις ξυπνήσαμε, χτύπησε η πόρτα. Κάτι μου έλεγε πως ήταν ο ζητιάνος, που έφτανε βιαστικός να πάρει το μερίδιό του.

Έτρεξα στην πόρτα με τη μισή λίρα. Ήταν ένας γέρος φτωχός, με κάτασπρη γενειάδα, γερός από τα χρόνια, και τρέμοντας από το κρύο μουρμούριζε ευχές.

- Πάρε, παππού, του είπα.

Ο γέρος το έφερε κοντά στα μάτια του για να το κοιτάξει καλύτερα. Δεν μπορούσε να πιστέψει πως κρατούσε χρυσάφι στα χέρια του - τον καιρό εκείνο που όλοι έδιναν στους φτωχούς δίδηπτα και μονόληπτα.

- Τι είναι αυτό, παιδάκι μου; με ρώτησε.

- Μισή λίρα είναι, παππού, του είπα. Πάρε την. Δική σου είναι.

Ο καμμένος δεν ήθελε να το πιστέψει.

- Μήπως έκανες λάθος, παιδάκι μου; Για ρώτησε τους γονείς σου.

Του εξήγησα με τι τρόπο είχαμε μοιραστεί το φλουρί της βασιλόπιτας. Ο γέρος έτρεμε από τη χαρά του. Σήκωσε ψηλά τα μάτια και είπε:

- Ο Θεός είναι μεγάλος! Να ζήσεις, παιδάκι μου, και να σε χαίρονται οι γονιοί σου. Και ο Θεός να σ' αξιώσει να 'χεις πάντα όλα τα καλά και να τα μοιράζεις με τους φτωχούς και τους αδικημένους. Την ευχή μου να 'χεις!

Μου έδωσε την ευχή του, σήκωσε πάλι ψηλά κατά τον ουρανό τα μάτια και κατέβηκε με το ραβδί του τη σκάλα.

Παύλος Νιρβάνας, *Πρωτοχρονιάτικα διηγήματα Ελλήνων συγγραφέων*,
εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1990

1. Διαβάστε προσεκτικά το διήγημα και απαντήστε στις ερωτήσεις:

- Πώς νομίζετε ότι ένιωσε ο Πέτρος μόλις έκοψαν τη βασιλόπιτα και είδε ότι το φλουρί μοιράστηκε στα δύο;
- Πώς σας φάνηκε η λύση που έδωσε ο πατέρας του Πέτρου στο πρόβλημα με τη λίρα; Πώς θα τον χαρακτηρίζατε;
- Τι να ένιωσε ο ζητιάνος όταν ο Πέτρος τού έδωσε τη μισή λίρα;

2. Προετοιμάστε μια **δραματοποίηση** με αφορμή το διήγημα του Παύλου Νιρβάνα. Μπορείτε να την παρουσιάσετε στη χριστουγεννιάτικη γιορτή του σχολείου σας. Για να γίνει όμως αυτό, χρειάζεται να δουλέψετε το κείμενο. Συμβουλευτείτε τις οδηγίες στην ενότητα της 17ης Νοέμβρη (α' τεύχος, σελ. 74). Καλή επιτυχία!

Ξέρετε γιατί κάνουμε βασιλόπιτες την Πρωτοχρονιά; Πόσο παλιό είναι αυτό το έθιμο; Διαβάστε την παρακάτω ιστορία και θα μάθετε!

Η ιστορία της βασιλόπιτας

Η ιστορία συνέβη πριν από 1.500 χρόνια περίπου στην πόλη Καισάρεια της Καππαδοκίας, στη Μικρά Ασία.

Ο Μέγας Βασίλειος ήταν δεσπότης της Καισάρειας και ζούσε αρμονικά με τους συνανθρώπους του.

Κάποια μέρα όμως ο βασιλιάς Ουάλης, τύραννος της περιοχής, ζήτησε να του δοθούν όλοι οι θησαυροί της Καισάρειας, αλλιώς θα πολιορκούσε την πόλη, για να την κατακτήσει. Ο Μέγας Βασίλειος ολόκληρη τη νύχτα προσευχόταν να σώσει ο Θεός την πόλη. Ήμέρωσε η νέα μέρα και ο βασιλιάς αποφασισμένος περικύκλωσε αμέσως την Καισάρεια με τον στρατό του. Μπήκε με την ακολουθία του και ζήτησε να δει τον δεσπότη.

Με θράσος και θυμό ο αδίστακτος βασιλιάς απαίτησε το χρυσάφι της πόλης. Ο Μέγας Βασίλειος απάντησε ότι οι άνθρωποι της πόλης του δεν είχαν τίποτε άλλο πέρα από πείνα και φτώχεια. Ο στρατηγός με το που άκουσε αυτά τα λόγια θύμωσε ακόμα περισσότερο και άρχισε να απειλεί τον Μέγα Βασίλειο ότι θα τον εξορίσει πολύ μακριά από την πατρίδα του. Οι χριστιανοί της Καισάρειας αγαπούσαν πολύ τον δεσπότη τους και θέλησαν να τον βοηθήσουν. Μάζεψαν λοιπόν από τα σπίτια τους ό,τι χρυσαφικά είχαν και του τα πρόσφεραν, ώστε δίνοντάς τα στον σκληρό βασιλιά να σωθούν. Στο μεταξύ ο ανυπόμονος Ουάλης διέταξε αμέσως τον στρατό του να επιτεθεί στον φτωχό λαό της πόλης.

Ο Μέγας Βασίλειος, που ήθελε να προστατέψει την πόλη του, προσευχήθηκε και μετά παρουσίασε στον βασιλιά ό,τι χρυσαφικά είχε μαζέψει μέσα σε ένα σεντούκι. Τη στιγμή όμως που ο βασιλιάς πήγε να ανοίξει το σεντούκι και να αρπάξει τους θησαυρούς, έγινε το θαύμα! Όλοι οι συγκεντρωμένοι είδαν μια λάμψη και αμέσως μετά έναν λαμπρό καβαλάρη να ορμάει με τον στρατό του επάνω στον σκληρό Ουάλη και τους δικούς του. Σε ελάχιστο χρόνο ο κακός βασιλιάς και οι δικοί του αφανίστηκαν. Ο λαμπρός καβαλάρης ήταν ο Άγιος Μερκούριος και στρατιώτες του οι άγγελοι.

Έτσι σώθηκε η πόλη της Καισάρειας. Τότε όμως ο δεσπότης της, ο Μέγας Βασίλειος, βρέθηκε σε δύσκολη θέση!

Θα έπρεπε να μοιράσει τα χρυσαφικά στους κατοίκους της πόλης και η μοιρασιά να είναι δίκαιη, δηλαδή να πάρει ο καθένας ό,τι ήταν δικό του. Αυτό ήταν πολύ δύσκολο. Προσευχήθηκε λοιπόν ο Μέγας Βασίλειος και ο Θεός τον φώτισε τι να κάνει. Κάλεσε τους διακόνους και τους βοηθούς του και τους είπε να ζυμώσουν ψωμάκια, όπου μέσα στο καθένα ψωμάκι θα έβαζαν και λίγα χρυσαφικά. Όταν αυτά ετοιμάστηκαν, τα μοίρασε σαν ευλογία στους κατοίκους της πόλης της Καισάρειας. Στην αρχή όλοι παραξευεύτηκαν, μα η έκπληξή τους ήταν ακόμη μεγαλύτερη όταν κάθε οικογένεια έκοβε το ψωμάκι αυτό κι έβρισκε μέσα χρυσαφικά. Ήταν λοιπόν ένα ξεχωριστό ψωμάκι, η βασιλόπιτα. Έφερνε στους ανθρώπους χαρά κι ευλογία μαζί. Από τότε φτιάχνουμε κι εμείς τη βασιλόπιτα με το φλουρί μέσα, την πρώτη μέρα του χρόνου, τη μέρα του Αγίου Βασιλείου.

Η βασιλόπιτα, αγιοβασιλιάτικο έθιμο πολλών αιώνων, μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, για να μας θυμίζει την αγάπη και την καλοσύνη αυτού του αγίου ανθρώπου.

Μιχάλης Κ. Τσώλης, *Γιορτές της Ρωμιοσύνης*, εκδ. Αθήνα, 1980

1. α. Πιστεύετε ότι ο Μέγας Βασίλειος, για τον οποίο μόλις διαβάσατε, έχει κάποια σχέση με τον Αϊ-Βασίλη που έρχεται με το έλκηθρό του κάθε παραμονή Πρωτοχρονιάς και μας μοιράζει δώρα; Χωριστείτε σε ομάδες και βρείτε πληροφορίες στην εγκυκλοπαίδεια στα λήμματα «Μέγας Βασίλειος» και «Αϊ-Βασίλης». Γράψτε ένα **άρθρο** με τα αποτελέσματα της εργασίας σας και δημοσιεύστε το στο χριστουγεννιάτικο τεύχος της εφημερίδας του σχολείου. Βάλτε τίτλο και υπότιτλο στο κείμενό σας με μεγαλύτερα γράμματα. Συνεχίστε με μικρότερα γράμματα και σε στήλες, γράφοντας τα σημαντικότερα σημεία από τις πληροφορίες που μαζέψατε.

β. Θα μπορούσατε να κάνετε την ίδια έρευνα και για άλλα έθιμα πρωτοχρονιάτικα ή χριστουγεννιάτικα. Εμείς σας δίνουμε μερικές ιδέες: Μπορείτε να ψάξετε για τα κάλαντα, για το χριστουγεννιάτικο δέντρο, για τους καηκάντζαρους.

Κάλαντα των Φώτων

Σήμερα είν' τα Φώτα και οι Φωτισμοί
εορτή μεγάλη και αγιασμοί.
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό
κάθεται η κυρά μας η Παναγιά
με τα θυμιατούρια στα δάχτυλα
και τον Αϊ-Γιάννη παρακαλεί.
– Άγιε μου Γιάννη και Βαπτιστή,
βάπτισε το γιο μου το μονογενή.
– Πώς θες να βαφτίσω Θεού παιδί;
Αύριο θ' ανέβω στους ουρανούς
να καταπατήσω τα είδωλα
να καταθυμιάσω τους ουρανούς
και να κατέβω στον ποταμό
για να βαπτίσω Σε τον Χριστό.
Ουρανός εσκίστη
Ιησούς Χριστός βαπτίστη.

Ιωάννα Β. Σέργη, *Να τα πούμε; Παραδοσιακά κάλαντα*, εκδ. Φιλιππότη, Αθήνα, 1999

1. Διαβάσατε τα κάλαντα που τραγουδούν την ημέρα των Φώτων στην Ικαρία. Μοιάζουν με τα κάλαντα που εσείς γνωρίζετε; Στον τόπο σας πώς γιορτάζουν τα Θεοφάνια; Τι συμβολίζει ο αγιασμός των νερών εκείνη την ημέρα;

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

Κωστής Παλαμάς, Ένας Θεός (σελ. 163)

Ειρήνη Μάρρα, Τα Χριστούγεννα του Τα Κι Κο (σελ. 164)

Μοραϊτικά κάλαντα (σελ. 169)

Διαβάστε - Δείτε - Ακούστε - Επισκεφτείτε

Διηγήματα ξένων συγγραφέων για τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά (ανθολογία), εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1989

Διηγήματα Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς, Φώτων (ανθολόγηση Χ. Σακελληαρίου), εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1985

Ελληνικά διηγήματα Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς (ανθολόγηση Μ. Κοντολέων - Γ. Γρηγοριάδου-Σουρέλη), εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1998

Ντίκενς Κάρολος, Χριστουγεννιάτικες ιστορίες, μετάφρ. Μ. Αγγελίδου, εκδ. Νάρκισσος, Αθήνα, 2002

Παπαδιαμάντης Αλέξανδρος, Χριστουγεννιάτικα διηγήματα, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα, 1995

Τα παιδιά του κόσμου γιορτάζουν, Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη σε συνεργασία με τη UNICEF, 1999

Αϊ-Βασίλης ο θαλασσινός, Βασίλης Ντούρος, 1988

Μια υπέροχη ζωή, Φρανκ Κάπρα, 1946

Οποπομόζ, Ένζο Ντ' Αλτό, 2003

Χριστουγεννιάτικος εφιάλτης, Χένρι Σέλιγκ, 1993

Βυζαντινοί Ύμνοι Χριστουγέννων

Ελληνικά κάλαντα, Δόμνα Σαμίου

Κάλαντα Δωδεκαήμερου

Κάλαντα Δωδεκαήμερου - Σας τα 'παν άλλοι

Παιδικά Χριστούγεννα, Παιδική Χορωδία Σπύρου Λάμπρου

Χριστούγεννα μαζί, Παιδική Χορωδία Σπύρου Λάμπρου

